

การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

อโนชา แก้วมรกต

13 พ.ย. 2546

171056

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2546

ISBN 974-9604-98-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้
พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... @lmm 1w/18 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารมณี เพชรชื่น)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เกาทอง)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... @lmm 1w/18 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารมณี เพชรชื่น)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เกาทอง)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 20 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปี 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารมณ เพชรชื่น ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง ซึ่งให้คำปรึกษา ให้แนวคิด แนะนำแนวทาง และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทิน มหาจันทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี อาจารย์จำนงค์ ธนาวิชกุล อาจารย์สุวิชาญ เกาทอง อาจารย์สุรศักดิ์ รักษาสุข อาจารย์สิริพงษ์ ศุภระจุ และอาจารย์วิทยา ชื่นประเสริฐ ที่ช่วยกรุณาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ช่วยอบรมสั่งสอนและมีส่วนในการวางพื้นฐานการศึกษาให้ผู้วิจัย มาโดยตลอด

อโนชา แก้วมรกต

42912013 : สาขาวิชา : หลักสูตรและการสอน ; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ : แบบฝึก/วิชาศิลปะศึกษา/เรื่องการวิจารณ์ศิลปะ/สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

อโนชา แก้วมรกต : การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (THE DEVELOPMENT OF EXERCISES ON ART CRITICISM FOR MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : อารมณ เพชรชื่น, Ed.D., สุชาติ เกาทอง, MFA (painting), ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด., 214 หน้า. ISBN 974-9604-98-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต พิบูลบำเพ็ญ จังหวัดชลบุรี จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ดำเนินการวิจัยโดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ทฤษฎีการสอนด้านศิลปวิจารณ์ ทฤษฎีการสอนด้านสุนทรียศาสตร์ หลักการทางศิลปะขั้นพื้นฐาน และหลักการสร้างแบบฝึกเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาโครงสร้างให้เป็นรูปแบบของแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกโดยคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทำการทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ชุด ดังนี้คือ แบบฝึกชุดที่ 1 “รับรู้โน้ตสน” แบบฝึกชุดที่ 2 “หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์” แบบฝึกชุดที่ 3 “จินตภาพความงาม” และแบบฝึกชุดที่ 4 “สื่อความตามคิด” โดยใช้หลักทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ของ เอ็ดมัน เบิร์ก เฟลด์แมน บวกกับหลักทฤษฎีสุนทรียศึกษาของ แฮร์ โบรดี ในการวิเคราะห์และพัฒนา 2) แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.87/84.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

42912013 : MAJOR : MASTER OF EDUCATION (CURICURUM AND INSTRUCTION)
; M.Ed. (CURICURUM AND INSTRUCTION)

KEYWORD : DEVELOPMENT OF EXERCISES ART CRITICISM FOR
MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

ANOCHA KEAWMORAKOT : THE DEVELOPMENT OF EXERCISES ON ART
CRITICISM FOR MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS. THESIS ADVISOR : AROM
PETCHERN, Ed.D., SUCHAT THAOTHONG, MFA (painting), PIRAT WONGNAM, Ed.D.,
214 P. ISBN 974-9604-98-9

The purposes of this research were to construct and develop exercises on Art Critique for Matthayomsuksa-two students, to determine the efficiency of the exercises on Art Criticism, based on the criterion of an 80/80 of level of achievement.

The sample used in this research, derived by means of cluster sampling Method, consisted of 40 Matthayomsuksa-two students from Sathit Piboonbumpen School in Chonburi Province. The research process included identifying investigating the contents of curriculum, Critical Theory and Aesthetic Criticism, basic art theory and exercise booklet method, The exercise booklet form was analysed and developed and inspected the quality by the experts. The efficiency of the exercise booklet was tried out with sample students. Statistical devices such as mean and percentage were employed for the data analysis.

The results revealed that : 1) The exercise booklet on Art Criticism for Matthayomsuksa-two students (Critical Theory Edmund Burke Feldman and Aesthetic Education Harry Broudy) comprised of 4 packages : 1.Perception of visual element, 2. Art Composition , 3.Visual interpretation , and 4.Communicate your idea ; and 2) The exercises on Art Criticism for Matthayomsuksa-two students had the average efficiency of 86.87/84.37, which was higher than the standard criterion as set.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การเรียนการสอนศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	10
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิจารณ์ศิลปะ.....	18
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์และการรับรู้ทางศิลปะ.....	26
ทฤษฎีการสอนศิลปวิจารณ์และสุนทรียศาสตร์.....	38
แบบฝึกและการสร้างแบบฝึก.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การสร้างแบบฝึก.....	59
การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก.....	63
การสร้างคู่มือครูประกอบการใช้แบบฝึก.....	64
การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	66

บทที่

หน้า

การสร้างและการหาคุณภาพเกณฑ์ประเมินผลการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ	68
วิธีดำเนินการทดลอง.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์แบบฝึก.....	72
ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล.....	74
ผลการประสิทธิภาพของแบบฝึก.....	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการหาประสิทธิภาพ.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	107
ภาคผนวก ค.....	116
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก (E1) ของแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ.....	74
2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง (E2) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ.....	75
3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ จำนวน 4 ข้อ.....	108
4 แสดงผลการหาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการตรวจคะแนนของครูสอนศิลปศึกษา 2 ท่าน โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	109
5 แสดงการพิจารณาคะแนนจุดตัดแบบฝึกหัดในแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ.....	110
6 แสดงการพิจารณาคะแนนจุดตัดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	110
7 แสดงผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน....	111
8 แสดงผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน.....	113
9 แสดงจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์จุดตัดจากการทำแบบฝึกหัดประจำแบบฝึกแต่ละชุด...	115
10 แสดงจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์จุดตัดจากการทำแบบทดสอบแต่ละข้อ.....	115